

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ב' אדר א' תשפ"ב | דף היומי בבלי: מועד קטן כב | דף הכולל: חגיגה כא.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תרצ"ב עד סעיף ב'.
מוסר: דבר בעיתו - פרק ב' מ"ואל יתפתה" עד תחילת פרק ג'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער עבודת האלוקים פרק ד' עד 'והראיה על ברור'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

מסתמן: למעלה מ-1000 שיעורים חדשים ב'דף היומי בהלכה' ייפתחו בעז"ה ברחבי העולם | ה'בית ישראל' פקד על הרב ממטרסדורף: "רד ממיתתך!" | האברכים שקיבלו שיעור באמונה באמצעות שני נדיבים מסתוריים | במסגרת המסע המיוחד לליטא: משלחת רבני 'דרשו' נרתמה למאבק נגד חילול בתי העלמין | 2330

על דא ועל הא

פחות מחודש לפני תחילת המחזור השלישי בדף היומי בהלכה: מסתמן כי למעלה מ-1000 שיעורים חדשים ייפתחו בעז"ה ברחבי העולם עם תחילת המחזור השלישי בדף היומי בהלכה

המבצע שהוכרז ב'דרשו' לגיוס מגידי שיעורים חדשים, הביא לגל פניות בעיקר מצד לומדים ותיקים המבקשים להרחיב גבולות ההלכה | במקביל: זינוק דרמטי בכמות הנבחנים במסלולי 'דרשו' השונים

בעקבות גל הביקושים האדיר לפתיחת שיעורים, בדרשו מספקים סיוע חסר תקדים לכל מי שמבקש לפתוח שיעור. ר' נתן וינגרטון, מנהל מערך השיעורים בדרשו מסביר: "כל פותח שיעור שפונה אלינו יקבל מענק פתיחה מיוחד, שיאפשר לו את ההתארגנות הבסיסית לפתיחת השיעור" אומר ר' נתן. "החל ממודעות מיוחדת שמבשרות על פתיחת השיעור, סט משנ"ב עם מוספים וביאורים שישמש אותנו במסירות השיעור, ודיסק-און-קי מיוחד עם שיעורים בכל ששת סדרי המשנה ברורה שיאפשרו לו להתכונן כראוי לשיעורים".

לדבריו מדובר בערכת תוכן ייעודית ומשוקעת שתאפשר גם למי שחסר ניסיון למסור שיעורים בדף היומי בהלכה. "למסור שיעורים זאת אמנות מיוחדת. למרות זאת, אנחנו מאמינים כי מי שמאוד רוצה והדבר בוער בו, יכול להצליח בכך. לשם כך גיבשנו ארגז כלים מיוחד שיאפשר לכל אחד להצליח כמגידי שיעור ולזכות להורות הלכה לרבים".

גל הצטרפות חסר תקדים בהיסטוריה של דרשו, לקראת תחילת המחזור השלישי בדף היומי בהלכה שיחול בע"ה בי"ט אדר. בנציגויות דרשו ב-26 מדינות ברחבי תבל מתקבלות בשבועות האחרונים פניות רבות של לומדים ותיקים המבקשים להקים שיעורי הלכה קבועים, ולצרף עוד ועוד יהודים ללגיונו של מלך הלומדים בקביעות דבר ה' זו הלכה, ורוכשים ידיעות נרחבות באורח חיים של איש יהודי הלכה למעשה.

מההערכות זהירות בהתאם לכמות הפניות שהתקבלו עד כה בכלל סניפי דרשו ברחבי תבל, ניתן להעריך שבעוד כחודש, ביום ראשון י"א באדר א' ייפתחו ביום אחד למעלה מ-1000 שיעורים חדשים במשנה ברורה במסגרת הדף היומי בהלכה. גל הפניות מלמד על כך שלימוד ההלכה באופן יומי כסדר הפך לתופעה יהודית כלל-עולמית כאשר הפניות מגוונות מאוד ומגיעות הן מהריכוזים היהודיים הגדולים ברחבי העולם, והם ממקומות שבהם יש כמה עשרות יהודים בלבד.

להתחבר ללימוד ההלכה היומי שנוסד ע"י מרנן ורבנן גדולי ישראל שליט"א וצוק"ל. בהתבטאויות רבות קבעו גדולי ישראל כי הלימוד הזה הוא ההבטחה לכך שיהודי יוכל לאמץ באופן מלא אורחות חיים מלאות כפי שיהודי צריך לחיות בעולם הזה לטוב לו כל הימים.

בעקבות הצפי להיקפים נרחבים של מצטרפים ללימוד הקבוע בדף היומי בהלכה, והצטרפות של רבבות למבחנים, בדרשו נערכים גם לפתיחת מוקדי מבחן בנקודות נוספות בכל רחבי הארץ מהעולם היהודי, וזאת על מנת לאפשר לכל יהודי המבקש להיבחן ולהשיג את ידיעת התורה, לעשות זאת בצורה טובה.

ר' נתן אומר כי באופן טבעי רבים מהמסיימים הם אלו המבקשים לפתוח שיעורים לאחר שבשבע השנים האחרונות למדו ורכשו ידיעות מקיפות בלימוד ההלכה. "רבים מהם אומרים לנו כי זו הדרך שלהם לדעת טוב יותר בעצמם את ההלכה, והלימוד לאורך השנים האחרונות הקנה להם את הכלים הראשוניים שמאפשרים להם כעת גם להורות לאחרים" אומר ר' נתן.

למעשה, גם ערב הסיום במחזור השני בדף היומי בהלכה לפני כשבע שנים בארגון דרשו קיבלו פניות רבות לפתיחת עוד ועוד שיעורים, אולם הפעם בארגון דרשו מדווחים על עליה משמעותית שמבשרת על הצימאון האדיר של יראים בכל העולם

חדשות דרשו

"זה הכלי היעיל ביותר בו אני משתמש לגיוס מגידי שיעורים חדשים!"

הרב יעקב סירוטה והרב שמעון דייטש, על שיעורי 'הדף היומי בהלכה' ועל המבצע לגיוס מגידי שיעורים חדשים

איך זה עובד? איך מקימים שיעור חדש, איך מאתרים מגיד

שיעור מתאים???

"אם היתה לזה נוסחה סודית של 'הקמת שיעור בחמישה צעדים', היינו פותחים כמובן אלפי שיעורים. אבל זה לא כל כך פשוט כמו שזה נשמע", מסביר הרב שמעון דייטש. "מדובר בעבודת נמלים, עוברים קהילה קהילה, מטייבל אחד למשנהו, הפעילים של 'דרשו' משתדלים לאתר בכל חסידות את אנשי הקשר המתאימים שיידעו להדריך אותנו, איפה יש היתכנות גבוהה יותר, מי יכול להיות מגיד שיעור מוצלח יותר וכך אנחנו מתקדמים, צעד אחר צעד, בעמל וביגיעה. כשמדברים על למעלה מאלף שיעורים כיום, מדברים על פרי עמל ויגיעה של 15 שנות עבודה!".

ובכל זאת, יש לכם איזושהי שיטה שאתם עובדים לפיה, לא כך?

"כן ולא...", משיב הרב דייטש, "קודם כל צריך לקחת בחשבון שחלק מהשיעורים נפתחים בגלל יוזמה מקומית של אברך נמרץ שמחליט להקים שיעור. לפעמים מדובר במגיד שיעור עצמו שרוצה למסור שיעור ומוצא לעצמו את קהל השומעים, לפעמים זאת יוזמה של ועד השיעורים בקהילה וכדו' שמאתרים מגיד שיעור בעצמם ומקימים שיעור מיוזמתם.

"הרי הלימוד של 'הדף היומי בהלכה' הוא אומנם מזוהה עם 'דרשו' וארגון 'דרשו' יזם את התוכנית על פי הנחיית גדולי ישראל, עם זאת, לימוד 'משנה ברורה' אמור להיות אלמנט בסיסי בסדר יומו של יהודי שומר מצוות, גם אם הוא לא שמע מעודו על ארגון 'דרשו'.

"אבל מטבע הדברים, כשמקימים שיעור הלכה, ולומדים

אליעזר (לייזר) רוט

מהפכת 'הדף היומי בהלכה' מתקדמת בצעדי ענק, ואחת למספר שנים היא רושמת זינוק משמעותי קדימה. זאת, הודות לפעילות ענפה שנעשית בסיעתא דשמיא על ידי צוות פעילים בארגון 'דרשו', שמגייסים מגידי שיעורים, מסייעים להקים שיעורים בכל שכונה, בכל רחוב, בכל בית כנסת או ישיבה, ודואגים לתחזק את הקשר עם מגידי השיעורים ועם הלומדים.

"במבחן הראשון של המחזור הראשון של 'הדף היומי בהלכה' נבחנו כמדומני כ-1,200 נבחנים בסך הכל", מספר הרב יעקב סירוטה, העומד בראש פרויקט 'דרשו חסיד' ובראשם של כמה פרויקטים נוספים של 'דרשו' ושל זרוע החיזוק שלו - 'אחינו'.

"לקראת המבחן הראשון של המחזור השלישי אנחנו מעריכים שנגיע לכמה עשרות אלפי נבחנים. אני לא רוצה להישמע כמגזים יתר על המידה, מי שנמצא במשרדי 'דרשו' ושומע את הטלפונים מצלצלים ללא הרף, מי שרואה את תיבות המייל הולכות ומתמלאות באינספור פניות של נרשמים דרך המחשב או דרך עמדות 'נדרים פלוס' וכדו' - מבין כמה רחוק הגיעה המהפכה הזאת."

הפעילות מבוצעת לכל אורך שנות הלימוד. הרב סירוטה ועמו הרב שמעון דייטש עמלים להטמיע את הלימוד בקהילות החסידיות, הרב יהודה זונדל וולס פועל מול הכוללים בכל רחבי הארץ, הרב אהרן כהן והרב ישראל ליוש פועלים בקהילות הכלליות, הרב נתן וינגרטן עמל על פתיחתם של שיעורים, ואיתם עוד עשרות פעילים של 'דרשו' שמשקיעים את מרצם בעניין.

שיעור באחת הישיבות הנחשבות במגזר החסידי, במשך השנים העמיד מאות תלמידים שהוא לימד אותם סוגיות בעיון, חוץ מזה שהוא חבר במערכת תורנית מפורסמת ונוטל חלק בהדרת ספרים וכו'.

"אותו יהודי אינו מסתפק בכל זה, הוא החליט שהוא גם רוצה להיות מגיד שיעור ב'דף היומי בהלכה'. הוא חיפש מקום לומר בו שיעור, ולא מצא מקום קרוב לבית בשעה שמסתדרת לו.

"לבסוף נפל לו רעיון מאוד מעניין, מול הבית שלו יש 'מושב זקנים', בית אבות, שבו יש אנשים מבוגרים שחלקם פשוט משתעממים כל היום. הוא הציע למסור להם שיעור בבית הכנסת של בית האבות, ההנהלה דווקא שמחה על הרעיון שיהיה מגיד שיעור שיעבוד בחינם ולא יבקש כסף, הזקנים לא התנגדו, והוא התחיל..."

"השיעור נמשך כבר כמה שנים, ובאותה הפעם שהגעתי לבקר שם ציפיתי לראות את מה שראיתי בפעם הקודמת, קבוצה של שבעה או שמונה מבוגרים יושבים ומאזינים לו בשקיקה.

"התקרבותי לבית הכנסת ומרחוק כבר שמעתי את קולו המהדהד של המגיד שיעור, שלומד בהתלהבות מתוך המשנה ברורה ומסביר בשטף את הדברים בקצב מתאים לציבור שומעי לקחו.

"נכנסתי לתוך בית המדרש ונהיה לי חושך בעיניים!!! ישבו שם שני קשישים! ראשו של אחד מהם היה שמוט, ואם איני טועה עלו ממנו גם קולות שהעידו שהוא ישן... הזקן השני דווקא כן הקשיב, אבל הוא היה רק אחד.

"והמגיד שיעור??? הוא למד עם כזאת חיות והתלהבות כאילו הוא מוסר שיעור בפני כמה עשרות אברכים צעירים וחרפים.

"ישבתי שם המום, הקשבתי לשיעור המרתק ולאחר מכן שאלתי את המגיד שיעור שאלה אחת: למה אתה עושה את זה??? "אני יודע שאסור לי לשאול שאלות כאלו", מחייך הרב סירוטה, "ההיפך הוא הנכון, אני מגייס מגידי שיעורים ומשכנע אותם למסור שיעורים, אבל במקרה של אותו מגיד שיעור תלמיד חכם אפילו אני לא הצלחתי להבין.

שאלתי אותו: "אתה הרי מרביץ תורה, אישיות תורנית, אתה לא מרוויח 'שטעלע' אתה לא צריך כזה 'מחייב' לקביעת עיתים כי אתה כל היום וכל הלילה לומד סוגיות בעיון ולאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, מה אתה מחפש כאן, במושב זקנים הזה???

"אותו מגיד שיעור ענה לי תשובה מאוד חכמה: דווקא בגלל כל מה שאמרת, השיעור הזה הוא החשוב לי מכל.

"הרי כשאנחנו לומדים סוגיא בעיון במסכת עירובין וכדו', לומדים כמה שיטות, מחלוקות של תנאים ואמוראים ולאחר מכן ראשונים ואחרונים. אתה צובר המון המון ידע, אבל הידע הזה אינו שימושי בפרקטיקה המעשית.

"כשאתה לומד משנה ברורה, כל המידע שאגרת בראש מתרכז ומשתלב בצורה נפלאה. אתה רואה איך שהשיטה של הרשב"א באה לידי ביטוי בדעת הגר"א כיצד יש לנהוג בעניין זה למעשה,

משנה ברורה, באופן אוטומטי אנשים רוצים ללמוד לפי הקצב של 'הדף היומי בהלכה' כי זאת תוכנית שבאמת בנויה בצורה מאוד טובה, עם הספק הגיוני ושווה לכל נפש, עם ספר עזר מדהים בדמות 'המשנה ברורה במהדורת דרשו' שנותן לכל הלימוד טעם ו'גישמאק' מיוחד, ובדרך זו הוקמו לא מעט שיעורי 'דף היומי בהלכה'.

"לצד השיעורים שנפתחים באופן טבעי, אנחנו כמובן משקיעים גם מאמצים רבים בפתיחת שיעורים נוספים. עיקר ההשקעה באה כשיש 'חלון הזדמנות' חדש. תחילת מחזור, תחילת לימוד של חלק חדש במשנה ברורה, או נושא חדש שאנחנו מעריכים שיעניין במיוחד את הציבור כמו הלכות תפילה, הלכות שבת, הלכות יום טוב וכן על זה הדרך".

איך מגייסים מגיד שיעור. משלמים לו משכורת? איך זה עובד?
"קודם כל 'דרשו' לא משלם משכורות למגידי שיעורים", משיב הרב יעקב סירוטה. "חשוב שזה ייאמר, שלא יהיה מקום לטעויות בעניין.

"מה שכן, 'דרשו' נותן 'מלגת פתיחה' כתמריץ לפתיחת שיעור, שהמגיד שיעור יוכל להשקיע בתחילה עם מזונות ושתייה או להשתמש במלגה בכל דרך שיחפוץ, כדי להמריץ אותו ואת הלומדים להגיע לשיעור בתקופה הראשונה.

"כמו כן הנהלת הארגון משתדלת מדי פעם לתת למגידי השיעורים איזה צ'ופר. פעם זו מלגה מיוחדת לחג, פעם ספר מתנה, לפעמים שי נאה. אבל באמת שזה לא משהו קבוע ועקבי, זה מפעם לפעם לאות הערכה והוקרה, זה לא תשלום עבור העבודה והמאמץ".

אז מה באמת גורם למגידי השיעורים להיכנס לעניין?
"כאן בדיוק מגיעה מלאכת הגיוס של מגידי השיעורים, וכמובן שאי אפשר לגייס כל אחד למסירת שיעור, אבל רוב האברכים הרציניים ואפילו בעלי בתים שעובדים לפרנסתם וקובעים עיתים לתורה, אם הם בעלי לב חם לנושא של הלכה ולנושא של זיכוי הרבים, איתם אנחנו מדברים.

"אני רוצה לספר לכם סיפור, שיסביר הרבה ויענה על התמיהה של חלק מהקוראים שבוודאי שואלים את עצמם: אם לא משלמים להם כסף, בשביל מה מגידי השיעורים עושים את זה.

"חלק מהפעילות שלי ב'דרשו' כולל גם ביקורים שאני עושה בשיעורים, גם כדי להרגיש את המצב בשטח, להבין איפה אנחנו אווזים מבחינת כמות ההשתתפות בשיעורים ומידת העמידה של השיעורים בהספק היומי של 'הדף היומי בהלכה', וגם כדי לתחזק את הקשר עם מגידי השיעורים, לבדוק איפה צריך לחזק, איפה צריך לדבר, ובעיקר איפה אפשר להחמיא על עבודה נהדרת שמגידי השיעורים עושים ללא כל תמורה גשמית.

"לפני כשלוש שנים, כשלמדו הלכות עירובין, הגעתי לשיעור שמוסר יהודי תלמיד חכם משכמו ומעלה, הוא משמש כמגיד

תועלת עצומה ממסירת השיעור: הוא ילמד הלכה ויידע הלכה! היש לך דבר חשוב יותר בעולם מלדעת הלכה???"

"אני מכיר מגידי שיעורים שמוסרים שיעור כבר שנים רק כדי שיהיה להם 'מחייב' ללמוד בעצמם וכדי לדעת הלכות שבת ויום טוב וכדו'. אחד מהם סיפר לי לא מזמן שבחלק מהתקופות יש לו רק שני משתתפים בשיעור, בהתחלה הוא היה מאוד מאוכזב מזה, אבל בהמשך הוא הבין שהשומעים הם רק התירוץ וה'מחייב', את עיקר התועלת הוא מפיק בעצמו ואכן הוא הפך להיות איש הלכה, הוא בקי בהלכות הרבה הרבה יותר ממה שהיה קודם לכן, כי הוא לא רק למד 'משנה ברורה', אלא הכין שיעורים ב'משנה ברורה', זאת רמת לימוד אחרת לגמרי, וכמובן שהיא כוללת חזרה על החומר גם לפני השיעור וגם במהלך השיעור עצמו".

אתם מקבלים תגובות רבות מהסוג הזה???

"יש לי בבית קלסר עם מכתבים שקיבלתי ממגידי שיעורים שאני בקשר איתם", מספר הרב סירוטה, "וזה לא כולל את המכתבים הרבים שנשלחים להנהלת 'דרשו' שמקבלים מכתבים מהסוג הזה על בסיס יומיומי. כמובן שאת רוב התגובות אני מקבל בעל פה, במהלך הביקורים שלי בשיעורים הללו. "אני שומע ממגידי השיעורים בעיקר דבר אחד: כמה שהשיעור עזר להם עצמם בחיים!!! זה פשוט מדהים, וזה הכלי היעיל ביותר שלי בגיוס מגידי שיעורים חדשים, אני בעצם משכנע אותם לנקוט בצעד שהם עצמם יודו עליו לקב"ה ול'דרשו' כל ימי חייהם".

ושיטת הריטב"א מקבלת ביטוי בדעת ה'פרי מגדים', זה נותן לי 'גישמאק' שאין כמותו.

"לא זו בלבד, אלא שאחר כך אני מעיין גם ב'ביאורים מוספים' שבמהדורת 'דרשו', ואני רואה איזה יופי הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל הצמיד את אותו עיקרון לגבי דברים שקיימים בימינו, ואיך מרן בעל שבת הלוי פסק הלכה בעניינים המצויים כיום על בסיס דעתו של הרי"ף במסכת עירובין וכדו'. זה פשוט תענוג צרוף. אבל מה הבעיה, שאני מאוד עסוק בלימודים השונים. אין לי זמן ללמוד משנה ברורה..."

"אם לא היה לי את ה'מחייב' הזה של מסירת שיעור במשנה ברורה, לא הייתי מגיע ללימוד של הלכות עירובין במשנה ברורה. אני מאוד משתדל שיבואו השומעים, חשוב לי שגם היהודים המבוגרים כאן יבינו את השיעור ואני מתאמץ להכין את זה בצורה שהם יבינו כל מילה, אבל את עיקר התועלת אני עצמי מפיק מהלימוד..."

אכן, בהחלט סיפור שמסביר איזו תועלת אפשר להפיק ממסירת השיעורים, אבל אולי זה מתאים רק לתלמידי חכמים מופלגים כמו המגיד שיעור שבסיפור הזה, מה לגבי אברכים שאינם כאלו בני עלייה, איזו תועלת הם מפיקים???

"על אחת כמה וכמה", משיב הרב דייטש על שאלתנו, "מי שעוד לא יודע את המשנה ברורה על בוריה ולא את השולחן ערוך ונושאי כליו, קל וחומר בן בנו של קל וחומר שהוא יכול להפיק

חדשות דרשו

"לא נתתם לנו לחיות כאן, תנו לפחות למתים לנוח בשלום!"
משלחת רבני 'דרשו' התכנסה בבית העלמין בשניפנשוק
שבפרברי וילנה ושיגרה מסר חריף לממשל המקומי -
"הפסיקו את הרס בתי הקברות היהודיים במדינה!"

בבית העלמין בשניפנשוק, העומד תחת סכנת הרס וחילול, טמונים לפי ההערכה כ-50 אלף יהודים | הכינוס התקיים במסגרת המסע המיוחד של 'דרשו' לליטא לרגל 'סיום הדף היומי בהלכה'

בשעה זו, בפני דמעלי שבתא בפרשת יתרו שניפנשוק עדיין שקועה בניוולותה, בעלבונה. במשך שנים רבות שקול דמי אחינו צעקים אלינו מן האדמה, ואין מושיע. אך לרגע קט עצמות הקדושים זכו למען עידוד. זכו למעט תמיכה מצד משלחת רבנים שבאה לשוכני עפר ואמרה להם: לא שכחנו מכם. נעשה הכל כדי למנוע את חילול זכרכם.

בשנים האחרונות, אודות למאבק יהודי בינלאומי נרחב, ממשלת ליטא שינתה מדיניות כלפי שימור מורשת העם היהודי במדינה, בעיקר בזכותה של ראשת הממשלה שפועלת למניעת הרס בתי עלמין. אבל חרבה של העיריה ואמירתו של בית המשפט שנתן דרוו לזימים ולגופים תאבי בצע וחסרי מצפון, עודם מסכנים

רוחות קפואות שרקו ושלג כבד ירד באותה שעה על שניפנשוק. משלחת הרבנים צעדה לאיטה לעבר מרכז הרחבה שהייתה בעבר בית החיים המרכזי של יהודי האזור. חלק מהרבנים אינם צעירים, נתמכו בידי מלוויהם, צועדים בשלג הכבד לעבר המקום שבו טמונים גדולי עולם, יהודים פשוטים, ילדים - מקום שמספר את סיפורה של ליטא היהודית במשך מאות שנים.

משמאל ניצב האצטדיון, מפלצת בטון אימתנית שהייתה לצעד הראשון בבזיזת בית החיים, ובקבורה נוספת, לא רק של המתים, אלא גם של רוחם, ושל העבר היהודי המפואר במדינה. אלא שהרצון לקעקע ולמחוק את סיפורם של יהודי ליטא, גברים נשים וטף שעלו על המוקד, ואפרם פוזר על פני ארץ, לא יודע מנוח.

את מנוחת ישני עפר, גדולי תורה, ענקי רוח. גופים אלו מנסים להוציא לפועל את זממם ולהרוס את בית העלמין לצורכי פיתוח תשתיות מבנה התרבות והרחבתו כשהתוכניות כבר נחשפו, ועדין קיים חשש מחילול המקום.

"תבוא לפניך אַנְקַת אֶסִיר"

את המשא המרכזי בעצרת נשא גאב"ד ביה"ד דבני ברק הגאון רבי שריאל רוזנברג שליט"א, בעברית. הגאון הרב ראובן אוחנה רבה של מרסיי נשא דברים בצרפתית והרב הגאון רבי מרדכי נויגרשל נשא משא מחאה באנגלית והביע את מחאת משתתפי העצרת באזני השלטונות והתקשורת המקומית.

ראב"ד בני ברק הגאון רבי שריאל רוזנברג שליט"א הפעיל מאוד ומעורב בכל המאבק על הצלת בית העלמין נשא את המשא המרכזי. "המקום הזה שאנו עומדים עליו זו אדמות קודש" פתח. "כאן קבורים רבבות יהודי וילנה - היא ירושלים דליטא. גם כשהעבירו את הגאון מכאן, המקום נשאר מקודש כמו גווילים של ספר תורה. המקום הזה נלקח מאיתנו על ממשלת זדון, לפני עשרות שנים, כאן במרכז נבנה הצטדיון גדול ועוד היד נטויה להשחית את המקום. עלינו להציל את המקום למען כבוד המתים".

לאחר מכן נשא דברים הרה"ג רבי מרדכי נויגרשל: "התכנסנו כאן רבנים ומנהיגי קהילות מכל רחבי אירופה ארה"ב קנדה וישראל להביע מחאה על כוונת השלטונות להמשיך ולגזול את שדה הקברות של בית החיים הקדוש הזה" פתח את דבריו..

"מלבד העובדה שמקום זה נרכש בזמנו בכסף מלא על ידי יהודי קהילת וילנא ונרשם כחוק כרכוש הקהילה גם שולמו מיסים כולל מיסים משונים שהומצאו לשם כך וממילא כל נסיון להשתלט על השטח אינו יכול להחשב כחוקי ובוודאי אינו הוגן. פגיעה בקברים ובעצמות הנפטרים כמוה כפגיעה בחיים הן בצאצאיהם שענייהם רואות וכלות ומרגישים פגיעה אישית הן בנפטרים עצמם. ההבדל היחיד הוא שהם, הנפטרים, אינם מסוגלים למחות ואנו מוחים איפוא במקומם".

ברוח הקריאה בימי המאבק על חירותם של יהודי בריה"מ - LET MY PEOPLE GO - תנו ליהודים ללכת: "שלח את עמי", הכריז הרב נויגרשל: "אנו פונים אנו לשלטונות בקריאה AND LET OUR DEAD TO REST IN PEACE LET MY PEOPLE LIVE !!! - תנו לבני עמנו לחיות, ותנו למתים שלנו לנוח בשלום! הגאון רבי ראובן אוחנה נשא דברים בצרפתית והכריז: בשם משלחת מכל העולם של רבנים מכל העולם מארה"ב, קנדה מישראל, מאנגליה מצרפת מכל אירופה חוזרים למקורות וילנא היא הבסיס והמקור של כל מה שאנחנו לומדים בישיבות עד היום הזה ומצטרים לשמוע שבית העלמין בסכנה ומבקשים מהשלטונות לתת למתים שלנו לחיות לאחר מיתתם. אנו מודים לממשלה ולראשת הממשלה על הרוח החדשה ועל המאמצים לשמר את בית העלמין לבל תפגע מנוחת ישני עפר ולא ימשך

פירוק בית העלמין וחילולו.

למקום הגיע גם שגריר ישראל בליטא מר יוסי לוי שהצטרף מפני חשיבות המעמד. כמו כן, כ-150 רבנים חתמו במוצ"ש על עצומה הקוראת לממשלת ליטא.

לאחר מכן כלל רבני המשלחת שרו יחד בשירה שחזרה ועלתה כהד מהאדמה "יָדַע בְּגוֹיִם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דָּם עֲבָדֶיךָ הַשְּׁפוּף. תְּבֹא לְפָנֶיךָ אַנְקַת אֶסִיר כְּגִדְל זְרוּעָה הוֹתֵר בְּנֵי תְמוּתָה". ולאחר מכן, בקול בכיות וזעקות, נאמר קדיש לע"נ יהודי ליטא, מאת הגאון הצדיק רבי שמעון גלאי שליט"א.

כלי התקשורת המקומיים במדינה סיקרו בהרחבה את בואה של המשלחת והביאו את דברה ואת תביעת הרבנים, בשם העולם היהודי כולו, לפעול באופן מידי על מנת לעצור את הרס הקברים ואת הפגיעה המתמשכת והחמדנית במורשת היהודית המפוארת במדינה, לא רק בשינפנשוק, אלא בשורה של בתי קברות שבכוונת הממשל לחלל ולבזוז בשנים הקרובות.

בבתי החיים המחוללים: גאוני עולם אדירי ארץ

סיפורו של בית החיים בשינפנשוק, הוא סיפור על טרגדיה שהולכות ונמשכת, כאשר המצב מחריף מעת לעת. למעשה, באופן כללי ניתן לומר, כי בשנים האחרונות, במהלך הדרגתי אך מתמשך, בתי קברות יהודיים בליטא הולכים ונרמסים תחת גלגלי הטרקטורים, ועליהם מוקמים מרכזים מסחריים, בנייני מגורים ומגרשי משחק. מדובר במהלך מתוחכם ומתוכנן היטב של הממשל לבזוז הון יהודי נדלנ"י עצום שנותר במדינה, תוך חילול מחפיר של קברי אבותינו ואמותינו, עשרות אלפי יהודים, שחלקים נעקדו על קידוש ה' במדינה ספוגת הדם הזו.

בית הקברות העתיק של וילנא נוסד ככה"נ עם תחילת ההתיישבות היהודית בוילנא לפני כ-650 שנה. בגלל מגבלה חוקית בית הקברות מוקם בעיירה שניפישוק שמעבר לנהר ובהמשך עם התרחבות העיר סופח השטח לוילנא.

בית הקברות המדובר שימש את יהודי העיר וילנא משך כ-450 שנה, עד י"ט חשוון תקצ"א אז נסגר בפקודת השלטונות. בבית הקברות נקברו כל גדולי התורה שחיו בוילנא בשנים אלו כשהשם הקדום ביותר הידוע הוא של רבי מאניש חיות, והמפורסמים הם ר' משה רבקה בעל 'באר הגולה', מאבות אבותיו של הגר"א יחד עם כל משפחת הגר"א, ר' יצחק וולוז'ינר - אבי הגר"ח, יחד עם בנו שנפטר בחיי הגר"א ר' זלמל'ה. בעל ה'חיי אדם' ר' אברהם דאנציג וכל משפחתו, ר' אריה ליב שפירא המכונה ליבל'ה הקטן (להבדיל מנכדו ר' ליבל'ה קובנר) ובתו גיטל, ועוד אין ספור.

בהערכה זהירה ניתן לומר שנטמנו שם כ-50,000 יהודים כולם יראים ושלמים. עד כמה מדובר במקומות החשובים ליהודי ליטא, תעיד העובדה שהיו בבית הקברות חלקות שנמנעה הכניסה אליהן מפאת קדושת הנפטרים שנטמנו בהן.

בית הקברות, שהיה גאותה של הקהילה היהודית בשינפישוק, הפך ברבות השנים לנכס נדלנ"י יקר ערך, והיה קורבן לניסיונות

ששימש כפרופ' לאידיש באוניברסיטת וילנא. כץ החל להיאבק בתכנית, מה שהביא לפיטוריו. אך כץ לא נכנע וצירף למאבקו יהודי חשוב מארה"ב בשם ר' דב פריד שהיה מבקר רבות בליטא שלאחר נפילת הקומוניסטים. במשך שנים דשדש המאבק בגלל השיטה המתוחכמת של הממשל האנטישמי.

שיטת הפעולה של השלטון המקומי, דומה קצת לשיטה של הנאצים ימ"ש. הם מינו "ראש קהילה", יהודי מתבולל, ונתנו בידי את הסמכות על כל הרכוש היהודי ואז קנו ממנו בפרוטות את כל הרכוש שנגזל מהיהודים בשואה.

כיום מכהנת בראשות הקהילה היהודיה בשם פאינה קוקוליאנסקי הנשואה לגוי. היא נחשבת לאחד האנשים העשירים בליטא והונה נאמד במיליונים רבים. במקרה זה של חילול בית הקברות הממשל חיפש היתר הלכתי לבניה ואף השיג אותו בדרך רמיה תוך שהוא מציג את המצב כאילו הבניה תתבצע בכל מקרה, ואך חסד הוא עושה בכך שהוא מאפשר פיקוח הלכתי.

משך שנים העולם היהודי שתק בלחץ אותו ארגון שהבטיח לפקח על העבודות, עד שהגאב"ד הגר"ש רוזנברג שליט"א נכנס לעניין וכתב חוות דעת הלכתית בנושא בחתימת מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א ומרן ראש הישיבה הגר"ג איידלשטיין שליט"א, האוסר על קיום העבודות. בנוסף בהובלת הרב יצחק פינס, הפועל למען הגנה על קברי אבות בליטא, הוצא צו מניעה האוסר גם לפקח על העבודות.

לאחר פרסום צו המניעה הצטרפו למאבק ארגונים יהודיים מכל העולם ובראשם איחוד הרבנים האורתודוקסיים בארה"ב (OU) וועד רבני אירופה ועוד. במסגרת המאבק הגיש הרב פינס תביעה לבית המשפט בוילנא בשם מאות יהודים שאבותיהם קבורים בבית העלמין. תביעה זו נדחתה וכיום מתנהל דיון בערעור שהגיש הרב פינס.

במקביל לתביעה, נעשתה עבודת שתדלנות חובקת עולם, כשאפילו נשיא ארה"ב לשעבר דונלד טראמפ התערב בעניין. שתדלנות זו גרמה לראשת הממשלה המקומי להחליט שלא לממן את הפרוייקט, ובימים אלו נמשך המאבק נגד העירייה שמתעקשת להמשיך לקדם את הפרוייקט יחד עם משקיעים פרטיים.

"חשיבותו של המאבק היא לאין שיעור משום שהצלחת המאבק תגרום לכך ששום בעל הון לא ישקיע כסף בקניית שטח של בית קברות בעולם כולו" אומר הרב פינס, "ואילו כשלון המאבק ח"ו עלול לגרום לפירצה להתרחב ע"פ כל העולם. "למעשה", מוסיף הרב פינס, "אני מאמין שהביקור של רבני דרשו במקום עשוי בשילוב לחץ מדיני לגרום לשלטונות לחשוב שיש במקום פוטנציאל תירותי ולמשוך את ידיהם מהפרוייקט לחלוטין. המטרה היא להראות לממשל שהעבודות לא יעברו בשקט וזכרונם של בני יהדות ליטא לא יישכח, עד אשר יסירו ידיהם מעצמות אבותינו ואמותינו".

חמדניים של גופים שונים להשתלט על המקום. במשך שנים כיהנו בוילנא שתי חברות קדישא, אחת העוסקת בקבורה בפועל ואחת המגינה על המלווים ושומרת על תחזורת בית הקברות... במשך השנים האזור עבר תהפוכות, וצבאות רבים שחלפו באזור, וחיללו אותו שוב ושוב. בספרים ישנים על וילנא מוזכרים לטובה לא מעט יהודים שהקדישו מאונם ומהונם בשיקום הפוגרומים שנעשו בבית הקברות הזה ובגידורו פעם אחר פעם. בתחילת שנת תקצ"א סגרו השלטונות את בית הקברות בטענה שהוא מלא, ופרנסי העיר החלו לקבור במקום אחר בשולי העיר (ההלוויה האחרונה שם התקיימה ב"ט חשוון תקצ"א). באותה שנה נערך מפקד בוילנא ובו נמנו 20,706 יהודים בוילנא לעומת 15,216 נוצרים. כלומר, רוב יהודי מובהק בעיר.

למרות הרוב היהודי בעיר, ועוצמתה של הקהילה היהודית המקומית, בשנת תקצ"ב מצאו הרוסים ששלטו בעיר באותה תקופה, את שטח בית הקברות כמתאים ביותר לאימוני גדוד הפרשים. במהלך דורסני ואנטישמי, הם פינו חלק מהמצבות, והקימו בשטח אורוות לסוסי הצבא ומצודה לחייליהם.

ואם לא די בכך, אחרי ההרס החלקי של בית הקברות, בשנת תרצ"ה שוב החלו השלטונות בהריסת בית העלמין לצורך בניה. פעולה זו הסעירה את העם היהודי כפי שניתן לראות בהתכתבות בין החזו"א לר' חיים עוזר גרוז'ינסקי שניהן כרב העיר באותה תקופה (קו"א ח"א מכתב ג' ו-ח"ג מכתב כ"ד).

בעקבות המחאות ההריסה הופסקה והנוקים תוקנו ע"י העירייה. אך זכויותיו של החזו"א עמדו לבית הקברות רק עד לפטירתו, ומיד לאחר מכן בשנת תשט"ו עלה הכורת על בית הקברות כשהשלטונות הבולשביקים פינו את כל המצבות ובנו על שטח המצודה הקדומה "ארמון ספורט" וברכת שחיה תוך השלכת עצמות הנפטרים כדומן על פני השדה רח"ל.

לפני תחילת העבודות התירו הרשעים לפנות מהמקום 7 קברים וע"פ החלטת רבני העיר פונה קבר הגאון ואיתו עוד 6 קברים (לא לגמרי ברור של מי ויש על כך דעות שונות) וכפי שחזה הגר"ח"ע העברת קברו של הגאון השתיקה את המחאות והבניה עברה בשתיקה.

השיטה: יהודי מתבולל כראש קהילה

ההרס הסופי של בית הקברות הושלם למגינת לב בשנת תשנ"ה, אז נבנו במקום מבנה מסחרי ב"אישור הקהילה היהודית". גם בשנת תשס"ב חולל עוד קטע מבית העלמין לצורך בניית יסודות לגשר מעל הנהר, וככל הידוע פונו מן המקום כ-700 קברים (ראה תמונה) לקבר אחים בבית הקברות החדש. אזור הגשר אינו מוגדר כלל בשטח בית העלמין, אע"פ שהוצאו משם קברים רבים לפני כמה שנים, החלו השלטונות לתכנן הרחבה ושיפוץ של האצטדיון הישן שעומד נטוש כבר קרוב לעשרים שנה.

תכנית זו נודעה ליהודי שאינו שומר מצוות בשם דוד כץ

מה היתה מזימתו של המן הרשע בבואו להרכיב את מרדכי על הסוס?

נקודה מאירה על שמחה ועל חודש אדר - מעובד מתוך דברי המשפיע החסידי הגה"ח רבי אשר לוסטיגמן שליט"א

עד שסיים מרדכי את תפילתו, ולא אמר לו מיד שהוא בא לקחתו ולהרכיב אותו על הסוס?
וכך הוא מסביר: המן לא רצה שמרדכי יתפלל מתוך שמחה, ולכן השאיר אותו בעצב ובדאגה עד שסיים את תפילתו. כי ידוע ידע אותו רשע עד כמה גדול כוחה של תפילה מתוך שמחה, וכמה היא עדיפה לאין שיעור על פני תפילה שנאמרת מתוך עצבות חלילה.

הגמרא במסכת מגילה (טז ע"א) מספרת, שכאשר ציווה אחשוורוש על המן שימהר לקחת את הלבוש והסוס ויעשה כן למרדכי היהודי היושב בשער המלך, והגיע המן למרדכי לעשות כמצוות המלך, חשב מרדכי שהמן בא לקחתו להריגה, ולכן נעמד להתפלל, והמן המתין לו עד שסיים את תפילתו ורק לאחר מכן אמר לו שהוא לקחתו כדי להרכיבו על הסוס וכו'.
שואל רבינו ה'בן איש חי' בספרו 'בן יהודע': מדוע המתין המן

פרשת השבוע

בלילה חיכה אבי לטלפון. גם למחרת הוא חיכה, וגם כל השבוע. חודשיים חלפו מאז, אולם הטלפון המיוחל לא הגיע. הטלפונים שכן הגיעו היו מחמשת האברכים המודאגים...

לפעמים כשאנחנו שוכחים דברים בסיסיים, הקב"ה דואג לתת לנו תזכורות...

עליך ונותן בך אמון מלא".

אבי הסכים, והוסיף ואמר לו שהוא יכול לתמוך בהם בלב שקט ובהרגשה שהוא מחזיק אברכים שעמל התורה עומד במרכז חייהם. הסידור החודשי החל לעבוד, ומאותו ראש חודש שבת הכל דפק כמו שעון. בכל ערב ראש חודש נהג ר' שמעלקע לעלות לביתנו ולהביא את הכסף במזומן, מחולק כבר לחמש מעטפות. אבי ספר בנוכחותו, ומעולם לא קרה שמצא טעות. למחרת בראש חודש נתן אבי את הכסף לאברכים, באופן אישי. הם רצו כמובן לדעת למי הם חייבים תודה, אבל אבי הבהיר להם כי אין כל טעם להפציר בו לגלות. הוא לא ימרה את פי הנדיב שלהם. כך הוא רוצה, ורצונו יכובד.

חלף יותר מעשור, ר' שמעלקע הזדקן, אבל המשיך במנהגו כבימים ימימה. מצב בריאותו לא נשאר כשהיה, וקרה שלא היה לו כח לעלות בערב ראש חודש. במקרים כאלו הוא התקשר לאבי וביקש ממנו לעלות אליו. הוא לא רצה לערב אף אדם נוסף במתן שלו בסתר ולכן לא שלח את הכסף בידי שליח כל שהוא. פעם שבר את רגלו, ובערב ראש חודש היה בבית חולים. אבי בא לשם לבקרו, והוא ביקש מאבא להלוות לו את הסכום עד שישתחרר. אבא נענה ברצון. ביום שבו השתחרר ר' שמעלקע מבית החולים

וזאת התרומה

סיפר בנו של אחד הרבנים בארץ ישראל:

יהודי די מבוגר נכנס לאבי באחד הערבים. "אני כנראה בעשרים השנים האחרונות לחיי", אמר. הוא היה בן שישים וחמש באותו זמן. "לא זכיתי לשבת באוהלה של תורה. אני רוצה לתמוך באברכים תלמידי חכמים שיושבים ולומדים מתוך הדחק. מתן בסתר זו מצוה גדולה, וכך אני מעדיף לעשות אותה. בבקשה כבוד הרב, תשיג לי חמישה אברכים רציניים, תלמידי חכמים ויראי שמים, שקשה להם בפרנסה. אתן לכבודו בכל ערב ראש חודש סכום כסף רציני, ואתה תעביר להם אותו. אני לא רוצה שהם ידעו מי תורם להם את הכסף, ואיני מחכה לתודות, רק לתורה".

אבי הקשיב לבקשה, והבטיח להשתדל למלא אותה. כרב עיר הוא שומע על הרבה מאוד מצוקות, אנשים באים לבקש, וכמובן, לבקשה נדירה ומיוחדת שכזאת, הרבה יותר קל להיענות. ואכן אחרי פחות משבוע הלך אבי לביתו של היהודי גומל החסדים, ר' שמעלקע קראו לו. הוא סיפר לו שמצא חמישה אברכים, וכשעמד לומר לו את שמותיהם ולספר איפה הם לומדים ומה מצבם המשפחתי, עצר אותו ר' שמעלקע: "אני לא רוצה לדעת", אמר. "יותר טוב שהם לא ידעו עלי ואני לא אדע עליהם. אני סומך

ביקש מאבא לבוא אליו והחזיר לו את ההלוואה.

הסידור הזה החזיק מעמד חמש עשרה שנים. בחדש כסלו חלה ר' שמעלקע בדלקת ריאות חריפה ואחרי ארבעה ימים החזיר את נשמתו לגנזי מרומים. בעת ההכנות ללויה הסתפק אבי אם להודיע לאברכים על פטירת הנדיב אם לא. מצד אחד, ר' שמעלקע ביקש לא לגלות דבר, אולם הוא לא התייחס בבקשה לפטירתו. מלבד זאת, האברכים יידעו על כך בלאו הכי, ברגע שבו יגיע ראש חודש הבא והתמיכה לא תגיע.

אבי התייעץ עם רב עיר אחר, תלמיד חכם ופוסק, ושניהם יחד החליטו להגיד לאברכים שיבואו לחלוק כבוד אחרון למטיבם. הם הגיעו למסקנה שבקשות סודיות שנובעות מהרצון להצניע לכת - אינן תקפות לאחר הפטירה.

האברכים הגיעו ללויה נרגשים מאוד. הסוד הגדול נתגלה, והיתה זו חוויה מיוחדת עבורם לדעת סוף סוף מי האלמוני שנתן להם מתנה יקרה כל כך במשך קרוב לחמש עשרה שנים, ולחלוק לו את כבודו האחרון. בהספד שנשא אבי בהלוויה, הוא חשף את סודו של היהודי היקר באוזני המלווים, שנפעמו מאוד לגלות את גודל מעלתו.

אף האברכים האזינו בהתרגשות עצומה לדברים. אולם לצד כל זאת, קשה היה לאבי שלא להכיר על פניהם גם את הדאגה הגדולה - מה יהיה מעכשיו והלאה? ובפרט שהמשפחות התרחבו והצרכים גדלו. אולם הם התחזקו בביטחון והתפללו שהקב"ה לא יעזבם ולא יטשם.

והנה עוד באותו לילה התקשר לאבי יהודי אמיד מאד. "שמעתי את ההספד שלך", אמר. "ראשית, אחרי מאה ועשרים שלי אני מבקש שרק אתה תספיד אותי. שנית, אני הממלא מקום של ר' שמעלקע. אותו סכום, אותם תנאים, אותה סודיות, בתוספת בקשה אחת: אני רוצה ללמוד איתך פעמיים בשבוע שיעור הלכה".

אבי התרגש מאד ונענה לכל הבקשות, כולל התנאי הנוסף, העיקר שלאברכים שמוסרים נפשם על התורה תהיה פרנסה ברווח. מדי ערב ראש חודש הגיעה התמיכה. הפעם מדובר היה באדם צעיר בן שלושים ושש. אבא שלי חשב לעצמו: חבל שאינני יכול לספר על כך לאברכים, שילמדו בנחת מתוך ידיעה שפרנסתם מובטחת להם בעז"ה לעוד הרבה שנים. שכן צבי - זה היה שמו של התורם החדש - לא הסכים בשום אופן שאבי יאמר

עליו פרט כל שהוא.

לימוד ההלכה המשותף גרם הנאה רבה גם לאבי. הוא אמר שלצבי יש ראש מצוין והבנה טובה בלימוד. חבל שהוא משקיע כל כך הרבה זמן ומאמץ במניות, חשב אבי. לו היה יושב ולומד - יכול היה לצמוח אדם גדול מאד.

אבל אז לא היתה תמיכה לאברכים? - שאלתי את אבא. - להקב"ה דרכים רבות, הוא ענה לי בחיוך, הוא לא צריך עזרה של אף אחד.

הסידור החדש, זה שאמור היה להימשך לפחות ארבעים שנה, נקטע אחרי שלוש וחצי שנים בתאונת דרכים. משאית נהוגה בידי נהג עייף מחצה את המכונית של צבי והוא נהרג במקום. אבא היה שבור מאד, והתקשר לאברכים להודיע להם על הבשורה המרה. "תבואו ללויה" - אמר בקול סדוק, והם נדהמו לשמוע כמה צעיר היה מיטיבם.

נדהמו והתרגשו, אבל הפעם לא דאגו. מה שאירע בפעם הקודמת גרם להם לרוגע, וכנראה לא בגלל אמונה בהשגחתו הפרטית של הקב"ה, אלא משום שהדבר היה נראה להם כטבעי והגיוני. הרי אנשים רוצים לתמוך בלומדי תורה. מן הסתם גם הפעם יהיה איזה יהודי יקר בעל יכולת, שישמע על הדברים, יתרגש וייקח על עצמו את המצווה, ואנו נוכל להמשיך ולהתעלות בתורה.

אבי הרגיש זאת על פניהם, ושמר את הדברים בלב... גם בפעם הזאת אבי הספיד את הנפטר וסיפר את המעשה. בלילה חיכה לטלפון. גם למחרת. הוא חיכה כל השבוע ובחודשיים שחלפו מאז. אולם הטלפון לא הגיע. הטלפונים שכן מגיעים הם מהאברכים המודאגים... "תתפללו" - עונה להם אבא. "תבקשו מהשם".

אבא שלי סבור, שהסיבה לכך היא משום שבפטירת הנגיד הראשון הם דאגו וביקשו מהשם, זכרו שהם תלויים בידו הפתוחה ולכן נענו. אך בפטירת הנגיד השני הם לא דאגו, סמכו יותר מדי על עצמם, עליו ועל התורמים העתידיים - ולכן לא נענו.

לפעמים אנחנו שוכחים דברים בסיסיים - כך נוהג אבא שלי לומר - ולהשם יש דרכים מעניינות מאד לתת לנו תזכורות. "אל תבטחו בנדיבים, בבן אדם שאין לו תשועה, תצא רוחו ישוב לאדמתו".

(גיליון 'קבלת שבת' מתוך הספר 'האמנותי ואספרה', מובא בשינויי עריכה קלים)

אלפים מצטרפים לתוכניות ולמבחני דרשו

לקראת תחילת מחזור חדש בלימוד המשנה ברורה

הצטרפו למהפכה העולמית בלימוד ההלכה

התקשרו 02-5609000

היה שם פיקח אחד שראה שכך הסיפור לא ייגמר... עמד והכריז:
 "אצלי יש כסף כשר למהדרין ואפשר לקנות בו את המשקה עבור
 ה'לחיים'". שאלו הרבי: מניין הכסף? - והשיב: "לזויתי אותו מחברי
 ובדעתי להחזיר לו במועד". בכסף הזה כבר לא מצא הרבי טעם לפגם...

וזאת התרומה

ידועה אמרתו הנוקבת של הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, שהתאונן ואמר: הלוא שו"ע 'חושן משפט' גדול הרבה מיתר החלקים שבשו"ע, ולפלא הוא שכמעט ואין שואלים אותי שאלות הנוגעות בעניני ממונות, בענינים אלו מכריע כל אדם לעצמו...

שמעתי פעם מהגאון הצדיק רבי זונדל קרוזר זצ"ל, שיש הרבה המתנזרים לאכול בביתו של הזולת, שמא לא דקדקו היטב בכשרות המאכלים, אולם כשאותו מארח יזכה אותם בתמיכה ממונית יושיטו לו יד רחבה לקבלה, וכלל לא יערערו שמא אין ממונו כשר. אולם אני הייתי נוהג להיפך, אילו נזדמן לי להתארח מחוץ לביתי, והיה המארח מצהיר בפניי שכל המוצרים שבביתו הם בהכשר מהודר, הייתי מאמין לו. אולם אם יחפוץ זה להנות אותי בממונו, לא אסכים לקחת ממנו כל עוד שאיני יודע מה הם הליכותיו במשא ומתן, כי יש לחוש שמא מרוויח את ממונו שלא ביושר ח"ו ואין זה ממון כשר.

ומה מאוד נכונים הדברים ששמעתי פעם מאחד, כי במידה מסויימת ניתן לומר שהנחיצות ללמוד שו"ע 'חושן משפט' מוטלת הרבה יותר על הבעלי בתים העוסקים לפרנסתם במשא ומתן, מאלו הרבנים אשר מעולם לא עסקו במסחר. כי באם תחסר אפילו מעט שימת לב הרי בקל יוכלו להכשל בעוון גזילה ואונאה ושאר איסורים הכרוכים בכל צעד ושעל. ולשם דוגמא בעלמא, כמה פעמים קורה שפועל מדבר בטלפון באמצע עבודתו, והלא הדבר כרוך בשאלה של גזילה שהבעה"ב משלם לו כפי זמן עבודתו. ואל יתרץ את עצמו כי מסתמא אין בעה"ב מקפיד על כך, שהרי הוא עצמו יודע שאם יכנס בעה"ב באמצע שיחתו הוא ינתק מיד...

בירושלים היה חי יהודי חשוב וצדיק, הגאון רבי דוד קליין זצ"ל, מחבר ספר 'בית ארזים' על שו"ע או"ח, אשר בעודו בחור צעיר העיד עליו רבו בעל ה'מנחת אלעזר' שבקי הוא בכל חדרי התורה. פעם אמר לי שלאחר נישואיו כאשר הוטל עליו עול הפרנסה, עלה אז ברעיונו שאין מן הראוי שיהנה מכתרה של תורה, שהרי כך שנינו (אבות ד, ה) 'רבי צדוק אומר אל תעשם עטרה להתגדל בהם ולא קרדום לחפור בהם', על כן יפריש עצמו

מן התמיכות הניתנות לבני הישיבות, ויקדיש כמה שעות ליגיעת כפיו לצורך פרנסתו, ובשאר הזמן יעסוק בתורה כאוות נפשו. ואכן כך עשה לתקופת מה, אולם אחר תקופת מה השכיל להבין שעדיף לשבת בבית ה' ולהתפרנס מן התמיכות, מאשר לצאת לשוק העבודה, כי כמעט שלא מצא עבודה שלא תהא כרוכה באיסורי גניבה וגזילה.

מסיבה זו, כשכיבדו את הגאון אבי מורי זצ"ל, לשמש כ'מסדר קידושין' מיאן למנות 'עדי קידושין' כי אם 'בני ישיבה' שאינם עמלים לפרנסתם, באמרו שרק באלו יכולים לסמוך על כשרותם, מאחר שאין בידם גזל, אולם אלו העמלים לפרנסתם נכשלים הרבה בגזל, כי הרבה רווחים כרוכים בשאלות חמורות. וכשנזדמן לו להיות 'מסדר קידושין' במקום שלא היו 'בני ישיבה' והוכרח למנות פועלים לעדים, קראם אבי מורי הצידה וביקש מהם שיקבלו עליהם מעתה שלא יכריעו בעצמם בדיני ממונות, וכל ספק שיזדמן לפניהם יביאו לפני רב ופוסק שיכריע בו, ורק אחר שהבטיחו על כך הסכים למנותם כ'עדי קידושין'.

מסופר על אחד מגדולי הצדיקים, שבעת יושבו פעם עם החסידים, נענה ואמר להם כי עכשיו היא עת רצון בשמים וברצונו להמשיך ישועות והשפעות על ידי שתיית 'לחיים', וכידוע שדרכם של החסידים להמשיך ישועות על ידי שמברכים אחד את השני מעומק הלב. אך תנאי התנה הרבי, שהכסף לקניית המשקה צריך להיות כסף כשר וטהור.

נענה אחד מן החסידים ואמר כי באמתחתו נמצא כסף כשר שהרוויח בתום וביושר מיגיע כפיו. שאל אותו הרבי על מקום עבודתו וכו' ומיד מצא טעם לחשוש שלא הרוויח הכסף ביושר. וכך חזר הדבר אצל עוד כמה מבין היושבים.

היה שם פיקח אחד שראה שהסיפור לא יבא לידי גמר, נענה ואמר אל הרבי שאצלו נמצא כסף כשר, משנשאל על ידי הרבי איך הגיע הכסף לידו - אמר שלקח את הכסף בהלוואה מחבירו ובדעתו להחזיר לו בזמן המיועד. במעות אלו כבר לא מצא הרבי טעם לפגם, כי אכן לא הגיעו באיסור...

(טיב הקהילה)

למוקד בירורים על חלוקת הכרטיסים לאירועי 'סיום דף היומי בהלכה' חייגו
073-7892-311

בעת שטיפס רבינו בגרם המדרגות, נעצר לפתע בחלישות כח לרגעים אחדים, ואז התבטא באנחה: "כדאי הוא כל המאמץ הזה למען הדורות הבאים!" נראה היה אז בחוש כי הוא צופה למרחקים...

עובדות מפעימות על אהבת ישראל העצומה שפיעמה אצל כ"ק מרן אדמו"ר מנדבורנה בעל
ה'באר יעקב' זצוק"ל - לרגל יומא דהילולא העשירי שיחול בשבוע הבא, ז' אדר

הרה"ג רבי שמואל צבי גנץ שליט"א

תפקידו המיוחד של הצדיק האמיתי הניצב ברום המדרגה - כפי שמרבה הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע להרחיב בספרו 'נועם אלימלך': "לפתוח שערי רחמים, להמשיך ישועות ולהשפיע שפעת חסדים, מעילא-לתתא, על כנסת-ישראל' - קרם אצל רבינו כ"ק מרן ה'באר יעקב' מנדבורנה זצ"ל - עור וגידים, עד כי ניתן היה לצפות בכך בעין-בשר.

את עטרת הנשיאות שהונחה על ראשו, ראה רבינו כל ימי כעול כבד שהוטל עליו, אשר אין הוא רשאי להיפטר הימנו. רבינו ראה לעצמו ייעוד עלי אדמות: עבודת הבורא במסירות-נפש, השפעת ישועות לכלל-ישראל וקירוב לבם של ישראל לאביהם שבשמים. על אלו, השתית את אושיות נתיבתו הקדושה. "זה תפקידי עלי אדמות" - שח כמה פעמים למקורביו בשנותיו האחרונות כשניסו להניאו מלקבל אנשים הממתינים עד אור הבוקר - "ואיך אוכל לסגור את דלתי כשהלה מצפה להביא לבני ביתו תשובה על מצוקתו".

נוהג היה רבנו להימנע מקבלת קהל בית יעקב בימי חודש אלול, כשטעמו ונימוקו עמו - שיהיה סיפק בידו להתכונן עפ"י דרגתו לימים הנוראים הקרבים, והתפילות הקדושות והנשגבות שמתפללין בהם. סיפר אחד מבאי ביתו של רבנו, כי פעם נתגלגלה ובאה פרשיה אחת לפתחו של רבנו בעניין סבוך שיש להיכנס בו ראשו ורובו כדי לסייע וליישר הדורים, והימים היו ימי אלול האחרונים, סמוך ונראה לימי הדין הנוראים.

רבנו כבר שרוי היה לו בעולמותיו הטמירים, וממעט היה לשוחח אף עם בני ביתו הקרובים. כל הגיגיו נתונים היו בעבודת התקיעות וכוונותיה, ופירושי התפילות, התחנונים והפיוטים הנאמרים בימי ראש השנה, אך כאשר באו ואמרו לו כי ישנה משפחה אחת שלא מבאי חצרו הממתינה בעינוי-נפש גדול להכרעת עניינם ומצפים לדברי האורים ותומים שבפי רבנו, ירד אחת מרום פסגותיו השמימיים והואיל לקבל לחדרו את בני המשפחה ההיא באישון ליל, אחר סדר עבודתו.

שעות ארוכות הקדיש רבנו בחמלתו כי רבה עבור אותם האנשים, ועד אור ראשון של שחר ישב על המדוכה יחד עם בני המשפחה בניסיון להביא לפתרון מועקתם על צד היותר טוב. וכאשר נפטרו מלפני רבנו והלכו להם מאוששים וטובי לב, פלט

רבנו אנחה כבדה מליבו הגדול, והזיל דמעות על "שעות אלול" היקרות מפז שהלכו להן לבלי שוב, באומרו בענוותנותו: "ראש השנה בפתח ואני אנה אני בא".

כי למרות שהיו עקרוניותיו וגדריו כחומה בצורה בלתי ניתנת לערעור, ממוסס היה אותם במו ידיו - שעה שעל הכף מונחים היו אושרם ורווחתם של אנשים מישראל ובידו להושיע.

באשר כן, ניסה בכל דרך לקצר וטרח בכל מאודו להקל מהם את משאם. כך ראו אצלו את ההנהגה שהרשה להניח בלשכת המשמשים בסמוך לחדרו מכשיר פקס עבור אלו שנבצר מהם מסיבות שונות להיכנס אל הקודש-פנימה, והיו שולחים את פתקאותיהם באמצעות מכשיר זה. הפקס במעון הקודש לא חדל יומם ולילה; כי כל עת וזמן יפה היה לפני רבינו לשמוע ולפטור את מצוקת-ישראל. סיפרו בפליאה המשמשים: פעמים רבות עת היינו מתחילים את היום היינו נפעמים מאוד לראות ערימת-פתקאות ממתינה עבורינו על השולחן, על כל אחד ואחד תשובה מדויקת בכתב ידו אשר השיב לשואל...

רעיא מהימנא

מסירותו האבהית לא ידעה גבולות. מעיינות אהבה אל כל בר-ישראל נפרצו באחת במחשבה בדיבור ובמעשים אף מעבר למקובל. דמעות ניגרו מעיני הקורא את איגרת צוואתו של רבינו. וכה כתב: "בזמן שמישהו מכם; ולא דווקא מכם, היה בעת מצוקה ח"ו, ופנה אלי לבקש עזרה, עשיתי כמיטב יכולתי ברוח ובגשם, ואף מעבר למקובל" - - - אלו דברים שחוו ונראו ונצפו בעיניים בחוש. את הזמן היקר לו מכל וכל העניק עבור יהודים עם הנבחר, 'ואף מעבר למקובל'!...

פעם נכנס אחד שלא נמנה על שומרי היהדות המסורה לנו מדור-דור, ואף מעולם לא פקד את חדר הקודש פנימה, ובקשתו בפיו כי יואיל רבינו לבקר בביתו אשר קנה זה עתה ויקבע את המזוזה בדירתו. משכנו של הלה היה בבנין רב-קומות ללא מעלית. הגבאים ניסו להניעו מכך כי גברה חולשתו במאוד בתקופה זו, אך רבינו בשלו עומד, והתאזר ללכת. הסובבים ראו כן תמהו על הנעשה, כי כאמור הרי רחוק הוא מן היהדות, ולמה יטריח עצמו רבינו עד כדי-כך.

והנה בעלות רבינו על גרם המדרגות בהתאמצות יתירה, נעצר לפתע בחלישות כח לרגעים אחדים למוש מעט, ואז התבטא

תדהמה אחזה ברופאים ביום שנכנס לבית הרפואה לעבור ניתוח-חרום מסוכן בראשו. קהל המוני בית ישראל התחננו בפני היושב במרומים להצלחת הניתוח, רבינו שוכב מוקף במקורביו ומשמשיו העומדים דרוכים לקראת הרגעים המכריעים. והנה דקות ספורות טרם החלו הרופאים בניתוח, לפתע קורא רבינו לאחד מבניו: יהודי פלוני תינה לפני את צרתו על בנו מעוכב השידוך, והנה נפל בי רעיון של שידוך עבורו! לך בבקשה על-אתר ותנסה לקדם את הדבר!... למותר לציין כי לא עברו ימים והיהודי הנ"ל גמר בשעה טובה את השידוך המיוחל עבור בנו. כך, אפילו חרב חדה מונחת על צווארו לא הירפה מלהיטיב ולסייע עבור בני ישראל.

באנחה: "פאר די דורות!... פאר די דורות!!!"... נראה בחוש כי רבינו צופה כעת למרחקים... חלפו גם עברו שנים מספר, וצאצאיו של הלה סובבים כשתילי-זיתים את שולחנו, פורחים על במתי התורה והמצוה ומדקדקים קלה כבחמורה בדרכי היראה והאמונה. כל ימי חייו חוו וראו בו את מידת אהבת ישראל בכל תוקף, אך בערוב ימיו של רבינו נתעצמה ונזהרה מידה קדושה ביתר שאת וביתר עוז. כי זו המידה שהייתה נר לרגליו עד-אחרית ימיו. התנהלותו של הרבי בימי חוליו - שחו הרופאים - אינה רק נדירה, אלא כלל לא קיימת בהיסטוריה הרפואית. מעולם לא התלונן, לא נאנח על ייסוריו ולא שוחח על מכאוביו, אלא המשיך להסכית ולהאזין לצרות ישראל.

יומא דהילולא

מיד כשנכנס ה'בית ישראל' לחדרו של הרב ממטרסדורף, פנה ואמר לו: "מטרסדורפער רב, גייט אראפ פון בעט! - רד ממיתתך! ענה הרב: "גערער רבי, הן הרי הרופאים אסרו עלי לזוז". אך ה'בית ישראל', כאילו לא שמע, חזר שוב על דבריו בתקיפות

ליומא דהילולא של הרה"ק ה'בית ישראל' מגור זצוק"ל

בהושענא רבה הגיע מרן הבית ישראל לבקרו, ומיד כשנכנס אמר לו: "מטרסדורפער רב, גייט אראפ פון בעט! - רד ממיתתך! ענה הרב: "גערער רבי, הרי איני יכול לרדת מהמיטה, וגם הרופאים אסרו עלי לזוז"... אך ה'בית ישראל' חזר שוב כאילו לא שמע: "מטרסדורפער רב, גייט אראפ פון בעט! שמיני עצרת רגל בפני עצמו".

כששמע זאת רבי שמואל קם מיד וירד מהמיטה, ועוד באותו יום זכה להיכנס לסוכה ולקיים את מצות ישיבת סוכה. פעם כשנפגש ה'בית ישראל' עם הגאון רבי זלמן סורוצקין זצוק"ל יו"ר מועצת גדולי התורה, סיפר רבי זלמן לרבי כי בנו הגאון רבי ברוך חולה והתחנן שיברך אותו לישועה ולרפואה. הרבי, שהיה תמיד מדבר באידיש, ענה לו הפעם בעברית: "יהיה טוב!". החסידים תמהו על התשובה הלא שגרתית, אך אחר כך התברר הדבר: רבי ברוך המשיך לחיות עוד 17 שנים אחר כך - כמנין טו"ב.

(מתיקות הדף היומי)

פעם הגיע מרן הבית ישראל זצוק"ל לביקור חולים אצל כ"ק הרבי מטאלנא זצוק"ל. סיפר הרבי מטאלנא ל'בית ישראל' כי הרופאים טוענים שיש לו בעיה קשה בלב רחמנא ליצלן, ועליו לשכב במיטה ואסור לו לרדת כלל.

תפס ה'בית ישראל' את ידו של הרבי מטאלנא ואמר לו בקול נחרץ: "טאלנער רבי, הרופאים אומרים דברים מדאיגים, בשמים יודעים יותר טוב מהם, ושם אומרים שאין לכם כלום בלב! יש לכם לב טוב ובריא ואין לכם מה לדאוג!". כמובן שהרבי מטאלנא לא שמע עוד בקול הרופאים, הוא ירד מיד מהמיטה ואכן הבריא לגמרי.

סיפור דומה היה עם הגאון רבי שמואל עהרנפלד גאב"ד מטרסדורף זצ"ל, שהיה פעם בארץ ישראל בחודש אלול, ורצה לחזור לחו"ל לימים נוראים, אולם התפתחה אצלו נפחיות ברגל רחמנא ליצלן והוא לא היה יכול ללכת, וגם לו אמרו הרופאים שאסור לו לרדת כלל מהמיטה, ומחוסר ברירה נשאר בארץ הקודש לימים נוראים כשהוא אינו יורד כלל מהמיטה.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מים קדושים מציון הבאבא סאלי זצוק"ל

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

תשובה: מבואר בשו"ע (סי' ד"ר ס"ז) שהשותה מים לצמאאו מברך שהכל אבל אם נתקע לו מאכל בגרון ושותה כדי לבלוע אינו מברך, והאריך הבה"ל לבאר שהוא הדין במי ששותה לכל מטרה אחרת כגון שמסופק בחיוב ברכה אחרונה ורוצה לשתות רביעית כדי להתחייב בברכה אחרונה אם אין לו הנאה מהמים אין חייב לברך עליהם, לפי זה נראה שאם שותה לצורך סגולה אינו מברך ברכות הנהנין.

שאלה: אדם נכה נכנס לבית הכנסת נשען על קביים וסיפר על כמה מחלות שיש לו ובקש צדקה להוצאות רפואיות, אחד הנוכחים אמר לו שכעת הוא חוזר מההלולא של הצדיק הבאבא סאלי זכותו תגן עלינו, ויש איתו מים שנתברכו על גבי הציון הקדוש ואם ישתה אותם יוכל לזרוק את הקביים, אותו אדם התכונן בהתרגשות לשתות מן המים הקדושים, ושאל האם צריך לברך ברכת שהכל, או שמא כיון שאינו שותה אותם לצמאאו אין צריך לברך,

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

ה'חפץ חיים' בדק בשעון ומצא שבדקה אחת אפשר לומר 200 מילים, ואם כן בכמה שעות יכול האדם לומר כמה אלפי תיבות של תורה, שכל אחת היא מצווה בפני עצמה!

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

כותב רבנו יונה שלא רק שלא ביטל את העשה, אלא אף מקבל שכר כאילו קיים את העשה, כדברי חז"ל "ישב ולא עבר עבירה נותנים לו שכר כעושה מצווה" - דהיינו שמקבל שכר על מצוות עשה של את ה' אלקיך תירא.

(ב) בעת סיפור לשון הרע ורכילות מבטל מצוות עשה של לימוד תורה. ומבואר בירושלמי (פ"א דפאה) שכל המצוות אינן שוות לדיבור אחד מן התורה; וכן להיפך - עונש ביטולה שקול

בסעיפים יא-יב מהפתיחה (עשין), אנו למדים על עוד שתי מצוות עשה שאדם מבטל על ידי דיבורי לשון הרע ורכילות:

(א) מצוות עשה של "את ה' אלקיך תירא". גדר מצווה זו - כמובא ב'ביאורים ומוספים' בשם ה'חינוך' - הוא בשניים: מצווה כללית שקיומה במחשבה בכל עת ועונה; וכן מצווה מיוחדת בעת שבא נסיון לידו, שאם לא שת אז ליבו לירוא את ה' עובר ומבטל עשה זה. ולעומת זאת, אם עומד בניסיון בגלל יראת ה' יתברך,

ללימוד. מאידך, בפמ"ג משמע שגם מקרא צריך להבין, וכן נוקט האשל אברהם (בוטשאטש) וכן משמעות המשנ"ב במקום אחר (סי' נ סק"ב). ומכל מקום, גם לגבי לימוד תורה שבעל פה, כתב בשו"ע הרב שיש לאדם לעסוק גם בדברים שאינו מבין מקוצר דעתו, ולעתיד לבוא יזכה להבין! וכן כתב בספר חסידים. והחיד"א כתב, שמה שאמרו שהלומד ואינו מבין אין נחשב לו ללימוד, כל זה רק כשאינו משתדל להבין, אולם אם משתדל ואינו מבין נחשב כקיום מצוות תלמוד תורה.

וכותב עוד ה'חפץ חיים', שבכל תיבה ותיבה של לימוד התורה מקיימים מצוות עשה בפני עצמה, "ואם לומד פרק משניות או דף גמרא, הוא מקיים כמה מאות מצוות!". וב'ביאורים ומוספים' מביאים כי בספרו 'תורת הבית' כותב ה'חפץ חיים' כי בדק בשעון ומצא שבדקה אחת אפשר לומר מאתיים מילים, ואם כן בכמה שעות יכול האדם לומר כמה אלפי תיבות של תורה, שכל אחת היא מצווה בפני עצמה! ומכל זה עולה גודל ההפסד של אדם העוסק בדיבורי לשון הרע, או אפילו בשיחה בטלה, שמפסיד כמה מאות ואלפי מצוות שהיה יכול לקיים באותו זמן.

כנגד כל העוונות, כדברי חז"ל (איכה רבה פתיחתא ב): "ויתר הקב"ה על עוון ע"ז וגילוי עריות ושפיכות דמים ולא ויתר על עוון ביטול תורה". ומוסיף ה'חפץ חיים' כי מלבד ביטול העשה של לימוד התורה, עובר גם בכמה לאווין של ביטול תורה כמבואר בסמ"ג (ל"ת ג), וראה ב'ביאורים ומוספים' מה שהביאו בעניין זה. שמא יאמר אדם - ממילא אינני יודע ללמוד, ואם כן אינני עובר על ביטול תורה! על כך מדגיש ה'חפץ חיים' - כל אחד שייך ללימוד תורה! "אם אינו למדן, יכול ללמוד ספרים קדושים המועתקים ללשון אשכנז בזמננו, כגון חובות הלבבות ומנורת המאור וכיוצא בזה, המכניסים בלבב האדם יראתו של הקדוש ברוך הוא". ב'ביאורים ומוספים' מביאים שכן פסק גם במשנ"ב (קנה סק"ט), שמי שאינו יכול ללמוד הלכות ואינו מבין בהן - ילמד כל מה שיודע.

עוד מציינים ב'ביאורים ומוספים', כי מדברי ה'חפץ חיים' כאן משמע שמי שלומד ללא הבנה אינו מקיים מצוות תלמוד תורה, אולם במשנ"ב (שם) כתב בשם שו"ע הגר"ז, שכל זה הוא בתורה שבעל פה, אבל תורה שבכתב - כל שמוציא בשפתיו נחשב לו

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

אם מותר להספיד אדם במילים 'צר לי עליך'?

מועד קטן דף כב

יחזק דוד בבגדיו ויקרעם

ליעקב אבינו ראש שבטי ישראל, ועל המלוכה והכהונה שהיו יכולים לפול בחלקם של בניה. היא מסרה את הסימנים ללאה, כדי שהיא תוכל להינשא ליעקב במקומה. באותה עת רחל לא ידעה שלבסוף ישא יעקב שתי אחיות, ואף רחל תזכה להינשא ליעקב ותזכה להעמיד את שבטי ישראל. זו היתה גדולתה של רחל, וממנה הונחלה התכונה הנפלאה הזאת בצאצאה - יהונתן בן שאול. (יחי ראובן)

דבר נפלא כתב בספר 'מהרי"ל' (ליקוטים אות סח), וזה לשונו: "פעם אחת מת שר גדול, בנו של דוכוס מהיידלבערק, והיה אוהב ישראל, ואמר אחד בפני מהר"י סג"ל צר לי על מיתתו. ואמר לו הרב, גם אם היה יהודי כשר ותלמיד חכם גדול אין לומר כן, מראה כאילו מתרעם על מידת הדין, רק יאמר, 'יש היזק גדול במיתתו'". אמנם היעב"ץ ז"ל בהגותיו על ספר מהרי"ל (שם, מהדורת מכון ירושלים) העיר עליו, וזה לשונו: "שכח מקרא מלא, 'צר לי עליך אחי יהונתן'.

דוד המלך מספיד אחי יהונתן: "צר לי עליך אחי יהונתן נעמת לי מאד נפלאתה אהבתן לי מאהבת נשים" (שמואל ב א, ב). הרמ"ע מפאנו מביא פרוש נפלא: "נפלאתה אהבתן לי" - דהינו, פלא וחידה היא בעיני אהבתן אלי, כנאמר: "ויאהבהו יהונתן בנפשו" (שמואל א' יח א), שכן בדרך הטבע היית אמור להיות עוין לי. יהונתן, בנו הבכור של שאול המלך, היה אמור לרשת את כסא המלוכה של אביו, אך הוא ויתר על המלוכה עבור דוד רעו. את הגדולה שהיתה אמורה ליפול בחלקו, הוא מסר ברצון ובאהבה לדוד. ובכן לא די, הוא גם מסר לדוד 'סימנים' על ידי שילוח החצים בידי הנער, כדי להבטיח את שלומו של דוד (שם כ כ), ועל כך אומר דוד: מנין נובעת "אהבתן לי", הרי זה נוגד את דרך הטבע? התשובה היא: "מאהבת נשים" - נשים, אלו רחל ולאה: רחל - שממנה יצא בנימין, אשר משבטו יצא יהונתן, ולאה - שממנה יצא יהודה, אשר משבטו, שבט המלוכה, יצא דוד המלך. רחל היתה אמורה להנשא ליעקב, ובכך היו בניה זוכים למלוכה ולכהונה. אך היא ויתרה על הכל - על עצם הזכות להיות נשואה

מנין של עשר נשים - האם יברכו 'הרב את ריבנו' לאחר קריאת המגילה?

את המגילה קודם לכן, אין לברך הרב את ריבנו. ויש שנהגו, שכל אחד מהציבור אומר את הברכה בעצמו. ויש אומרים שאף הקורא ביחידות מברך ברכה זו, אך למעשה אין לנהוג כן. ויש שכתבו, שהיחיד יברך ברכה זו ללא שם ומלכות. ונחלקו הפוסקים לענין מנין של עשר נשים, אם מברכות ברכה זו שלאחר הקריאה.

[שו"ע תרצב, א, וביה"ל ד"ה אלא; ביאורים ומוספים דרשו, 12 ו'20]

לפני קריאת המגילה בלילה, מברכים שלוש ברכות: על מקרא מגילה, שעשה ניסים, ושהחיינו. ולאחר הקריאה, מברכים את ברכת הרב את ריבנו. את הברכות שלפני הקריאה מברכים בין ביחיד ובין בציבור, אולם את הברכה שלאחריה מברכים רק בציבור, משום שהיא ברכת הודאה שנתקנה לפרסומי ניסא, ופרסום - הוא רק בציבור.

ואף אם קראו את המגילה בעשרה, אבל אחד מהם כבר קרא

האם מברכים שהחיינו על משלוח מנות ומתנות לאביונים?

משלוח מנות וסעודת הפורים, ויש שכתבו, שיכוונו גם על מצות מתנות לאביונים. ומכיון שבכל ברכה שאדם מוציא אחרים ידי חובתם נדרשת כוונת המשמיע והשומע, צריך שהבעל קורא אף הוא יכוון בברכתו לשם מצוות אלו; ובדיעבד, אם הבעל קורא או השומעים לא כיוונו בברכתם על מצוות היום, אין מברכים עליהם שהחיינו בפני עצמן.

[שו"ע תרצב, א, ומשנ"ב א; וראה ביה"ל ד"ה ושהחיינו; ביאורים ומוספים דרשו, 1]

בהמשך לאמור: דיני הברכות על קריאת המגילה ביום, הם כדיני הברכות בלילה, למעט ברכת שהחיינו, שנחלקו בה רבותינו: לדעת השולחן ערוך, אין מברכים שהחיינו לפני הקריאה ביום, אלא אם כן לא בירך שהחיינו בלילה, אם משום ששכח, ואם משום שלא קרא בלילה. אולם, לדעת הרמ"א, יש לברך שהחיינו לפני הקריאה ביום.

הנהוגים כדעת הרמ"א, יכוונו בשעת הברכה גם על מצוות

האם אֵבֶל יכול לשמש כבעל קורא לקריאת המגילה?

וכמו כן, אֵבֶל הנמצא בפורים בבית כנסת שאין בו מי שיועד לקרוא את המגילה בכל דקדוקיה וטעמיה, והוא יודע לקרואה כראוי - יקרא הוא את המגילה, ואדם אחר יברך שהחיינו להוציא את הציבור. אולם, יש שנהגו, שבמקרה כזה, שהאבל משמש כבעל קורא, הריהו מברך שהחיינו ומוציא את הרבים.

[משנ"ב תרצב, א; ביאורים ומוספים דרשו, 2-3]

אֵבֶל בתוך שנים עשר חודש לפטירת אביו ואמו, או בתוך שלושים יום לפטירת קרובים אחרים, רשאי לברך שהחיינו על בגד חדש, או פרי חדש, וכדומה; וכל שכן שמברך שהחיינו במועדים, או בשעה שמקיים מצוות שמברכים עליהן שהחיינו. אולם, מכיון שזו ברכה של שמחה, אין האבל מברך ברכה זו אלא לעצמו, אבל לא יברך ברכה זו ברבים. ולכן, לדוגמה, לא ידליק האבל את נר החנוכה בבית הכנסת בלילה הראשון של חנוכה.

* את העמוד במגילה שבו כתובים שמות עשרת בני המן, יש לסיים במילה "עֲשֶׂרֶת"; ונחלקו הפוסקים אם צריך גם לכתוב את המילה "איש" בתחילת העמוד.
* יש שנהגו לעטר את המגילה בציורים, אבל יש מהאחרונים שכתבו, שלכתחילה אין לעשות כן. ומגילה שניקדו בה את המילים, או שהוסיפו בה את טעמי המקרא - אינה נפסלת בכך.
* את יריעות הקלף של המגילה, יש לתפור זו לזו בגידים של בהמה או חיה טהורה. ואם אין גידים בכמות המספיקה לתפירת כל גובה היריעה, יש להקפיד שיהיו בה לכל הפחות אחד עשר תפרים.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע צריך למקם את ההדסים מימין הלולב ואת הערבות משמאל?

בשאר הימים. ועל פי הקבלה, יש למקם את ההדסים מימין הלולב, ואת הערבות משמאל הלולב; ויש שפירשו, שעלי ההדס הם רומזים על העינים, ועלי הערבה רומזים על השפתים, ומקומם של העינים הוא למעלה מהשפתים. ויש שהוסיף טעם לדבר, שההדס נזכר בתורה לפני הערבה.

[שו"ע תרנא, ב, ומשנ"ב יב רטו; ביאורים ומוספים דרשו, 18, 23 ו'26]

בנטילת ארבעת המינים, הן בעת קיום המצוה, והן באמירת ה'הלל' ו'ההושענות', אוחזים את הלולב עם ההדס והערבה ביד ימין, ואת האתרוג ביד שמאל. ואם אחז את האתרוג בימין, והלולב בשמאל, יצא ידי חובתו; ויש שהחמיר בכך, ולכן, ראוי ליטול שנית ללא ברכה. ואם אחז את כל ארבעת המינים ביד אחת, נחלקו הפוסקים אם יצא ידי חובה; ובינים הראשון של חג הסוכות, שבו המצוה היא מדאורייתא, יש ליטול שנית ללא ברכה, ויש שהחמירו בכך גם

הלוח היומי

ג' באדר א' | רבי ישראל ב"ר אברהם מרדכי אלתר זצ"ל, הבית ישראל מגור

יארצייט:

תכ"ב: רבי מאיר ב"ר יהודה לייב כ"ץ פאפריש זצ"ל, בעל אור צדיקים, מאורות נתן, אילן הגדול ועוד.
תקס"ב: רבי יום טוב ב"ר ישראל יעקב אלגאזי זצ"ל, המהרי"ט, בעל הלכות יו"ט, שמחת יו"ט ועוד.
תקע"ג: רבי אהרן אריה לייב ב"ר מאיר לייפר זצ"ל, מפרמישלאן.
תקצ"ג: רבי הלל ב"ר שמחה פריד זצ"ל, מראשי ישיבת וולז'ין ואב"ד הוראדנא-גרודנא.
תש"א: רבי יעקב יחזקיה ב"ר משה גרינוולד זצ"ל, מפאפא, בעל ויגד יעקב, שו"ת משפטיך ליעקב ועוד.
תשכ"ד: רבי אברהם ב"ר אריה לייב קלמנוביץ' זצ"ל, אב"ד טיקטין ור"י מיר-ארה"ב.
תשל"ז: רבי ישראל ב"ר אברהם מרדכי אלתר זצ"ל, הבית ישראל מגור.
תשמ"א: רבי יוסף דב ב"ר יצחק זאב סולובייציק זצ"ל, ר"י בריסק.
תשנ"ז: רבי משה זאב ב"ר אהרן שמואל פלדמן זצ"ל, ר"י אמרי אמת.
תשע"ד: רבי משולם פייש רוטנברג זצ"ל, מקוסון.
תשע"ה: רבי לוי ב"ר גמליאל הכהן רבינוביץ זצ"ל, בעל מעדני השולחן.

בסך הכל דף נייר...

סיפר הג"ר ראובן קרלנשטיין: פעם ה"חפץ חיים" הוצרך לדף נייר קטן, ואחד הנוכחים שהיה שם הביא לו דף, ה"חפץ חיים" ביקש לשלם ואותו אדם ענה: "הרי זה בסך הכל דף נייר..." אמר לו ה"חפץ חיים": "דע לך, על גנבת דף נייר אחד כזה, עלול להיוצר מלאך חבלה, שבכוחו לשרוף את כל ורשא!"

(ומתוק האור - יתרו)

נשתדל להזהר בממון הזולת, ולא נזלול אף בדבר בעל ערך פעוט

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il